

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371)7388624 ♦ fakss (+371)7388634 ♦ e-pasts: tpkc@apollo.lv

SIA „EASTCON AG LG”

Reģ. Nr.40003244282

Jūrmalas ielā 14

Babītes pag. P/N „Piņķi”

Rīgas raj., LV – 2107

LĒMUMS

par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem
līguma noteikumiem

2006.gada 7.jūnijā

Nr. 17 – lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2006.gada 7.aprīlī saņemta (...) (turpmāk – *Patērētājs*) 2006.gada 6.aprīļa sūdzība (turpmāk – *Sūdzība*) par noslēgto līgumu Nr. 174625 (turpmāk – *Līgums*) ar SIA „EASTCON AG LV” (turpmāk – *Pārdevējs*) ar lūgumu izvērtēt *Līguma* noteikumus.

PTAC konstatē, ka 2006.gada 31.janvārī *Pārdevēja* pārstāvis bija ieradies *Patērētāja* dzīves vietā, lai reklamētu uzņēmuma preci. Starp *Patērētāju* un *Pārdevēju* tika noslēgts *Līgums* un veikta pirmā iemaksa LVL 80,00, preces kopējā vērtība ir LVL 500,65.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 6.punkta noteikumos paredzēts *PTAC* pienākums uzraudzīt patērētāju tiesību ievērošanu līgumos, kurus patērētājs slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem un pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi *PTAC* ir izvērtējis *Līguma* atbilstību *PTAL* prasībām.

Sakarā ar saņemto *Iesniegumu PTAC* 2006.gada 5.maija vēstulē Nr. 5-03/2962-J-273 pieprasīja *Pārdevējam* sniegt rakstisku skaidrojumu par *Līguma* 2.punktā iekļautā līgumsoda atbilstību *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punkta noteikumiem, sniegt skaidrojumu par *Līguma* 2.punktā paredzētā līgumsoda ekonomisko pamatojumu, izvērtējot arī līgumsoda taisnīgumu. 2006.gada 19.maijā *PTAC* saņemts *Pārdevēja* rakstisks paskaidrojums, kurā norādīts, ka *Līguma* 2.punktā paredzētais līgumsods ir iekļauts saskaņā ar *Civillikuma* 1717.pantu.

Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem „patērētāju tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi” un savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu „ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem”. *PTAL* 6.panta ceturtās daļas noteikumos noteikts, ka „novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus”.

Lai arī *Pārdevējs* savā paskaidrojumā pamatojas uz *Civillikuma* 1717.pantu, saskaņā ar kuru līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt ne vien naudā, bet arī citās vērtībās, turklāt līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, *PTAC*

norāda, ka *PTAL* attiecībā pret *Civillikumu* ir speciālā norma un kolīzijas gadījumā attiecīgi ir jāpiemēro speciālā norma. *PTAC* arī norāda, ka *Patērētājs PTAL* izpratnē ir vērtējams kā „ekonomiski vājākā” līgumslēdzēja puse, līdz ar to uz *Patērētāju* attiecas lielāka tiesiskā aizsardzība nekā tā ir noteikta *Civillikumā*.

Vienlaicīgi *PTAC* norāda, ka *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punkts nosaka, ka par netaisnīgu līguma noteikumu ir uzskatāms noteikums, kas „uzliek patērētājam, kurš nepilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu”. Vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, tiek ņemts vērā *PTAL* 5.pantā noteiktais līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības princips, no kura izriet, ka „vērtējot līgumsoda apmēru, jāievēro arī labticīguma prasības, kā arī tas, ka līgumsoda apmērs nedrīkst būt tāds, kas nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, t.i., līgumsods nedrīkst būt paverdzinošs vai nesamērīgi liels; kā arī samērīguma kritērijs, ievērojot, ka „pie samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādnieka spējas” (LR *Civillikuma* komentāri. Saistību tiesības (1401. – 2400.p.). Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. 2000.; 225.lpp.).

Civillikuma 1716.pantā noteikts, ka „līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi”. „Pametums” nozīmē mantisku samazinājumu, kas var izpausties gan naudas samaksā, gan kādu lietu vai lietas nodošanā vai ieturēšanā.” (Saistību izpildes juridiskais nodrošinājums. LU zinātniskie raksti, prof. K.Torgāna redakcijā. 1999.; 67.lpp.). Saskaņā ar *Civillikuma* 1716.panta noteikumiem līgumsods ir saistību pastiprināšanas līdzeklis, taču līgumsods nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina. Šādas darbības *Civillikuma* 2389.panta izpratnē tiek apzīmētas kā netaisnīga iedzīvošanās. Turklāt arī gadījumā, ja *Līgums* tiek laužts pēc *Patērētāja* iniciatīvas vai citu *Līguma* 2.punktā norādīto iemeslu dēļ, *PTAC* norāda, ka šādas līgumsaistību izbeigšanas pamatā ir restitūcija – pušu sākotnējā stāvokļa atjaunošana.

Saskaņā ar *PTAL* 5.panta pirmās daļas noteikumiem „līgumos, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības”. Savukārt *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktā noteikts, ka „līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām”.

Konkrētajā gadījumā *Pārdevējs* nav sniedzis pamatojumu tam, ka, *Patērētājam*, atkāpjoties no *Līguma*, *Pārdevējam* sakarā ar *Patērētāja* atkāpšanos rodas materiāli zaudējumi, mantisks samazinājums, jo *Patērētājs Preci* nav saņēmis. *PTAC* secina, ka *Līguma* 2. un 4.punktā ietverti pusēm nevienlīdzīgi nosacījumi, jo *Patērētāja* atbildība, laužot *Līgumu*, ir līgumsods 15% apmērā no *Līguma* summas, bet *Līgumā* nav iekļauts līgumsods gadījumā, ja *Pārdevējs* atkāpjas no *Līguma*. Līdz ar to, lai netiktu pārkāpts iepriekšminētais *PTAL* 5.pants, ir jāmaina *Līguma* 2.punkts, paredzot, ka līgumsods *Patērētājam* tiek piemērots tad, ja *Patērētājs* saņem *Preci* pēc pirmās iemaksas veikšanas, tādējādi nodrošinot vienlīdzības principa ievērošanu starp līgumslēdzēj pusēm.

PTAC arī norāda, ka gadījumā, ja *Patērētājs* atsakās no pasūtījuma, pamatojoties uz *Līguma* 2.punktu, tiek ieturēts līgumsods 15% no *Līguma* kopējās vērtības un par atlikušo summu *Patērētājs* var izņemt *Preci*, kas saskaņā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu, jo nostāda *Patērētāju*

neizdevīgā stāvoklī, tādējādi iepriekšminētais *Līguma* noteikums ir izslēdzams no *Līguma*.

Saskaņā ar *Līguma* 2.punktu viss pirkums tiek piegādāts 14 dienu laikā pēc pēdējās iemaksas izdarīšanas (konkrētajā gadījumā pēdējā iemaksa *Patērētājam* jāveic 2007.gada 31.janvārī, tātad viss pirkums *Patērētājam* tiks piegādāts 2007.gada 14.februārī). Ņemot vērā faktu, ka *Patērētājs* precī saņems tikai 2007.gada 14.februārī un *Patērētājam* ir tiesības vienpusēji atkāpties no *Līguma* 14 kalendāro dienu laikā pēc *Līguma* noslēgšanas, tad, ja *Pārdevējs* prasa no *Patērētāja* līgumsodu, *Patērētājam* precī vajadzētu saņemt līdz brīdim, kad beidzas viņa tiesības vienpusēji atkāpties no *Līguma* – 14 kalendāro dienu laikā pēc *Līguma* noslēgšanas. Vienlaicīgi *PTAC* vērš arī uzmanību, ka *Līguma* 2.punktā paredzētais līgumsods ir 15% no *Līguma* kopējās vērtības jeb LVL 75,10 nevis 15% no atlikušās summas jeb LVL 63,01. *PTAC* uzskata, ka konkrētajā gadījumā *Pārdevējs*, prasot no *Patērētāja* līgumsodu 15% apmērā no *Līguma* kopējās vērtības, **iegūst peļņu** uz parādnieka rēķina, ko pastiprina fakts, ka *Patērētājs Precī* saņems tikai 2007.gada 14.februārī, tādējādi iepriekšminētais *Līguma* noteikums atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punktam atzīstams par netaisnīgu un ir izslēdzams no *Līguma*.

Ņemot vērā iepriekš minēto un *PTAL* 3.panta otro daļu, 5.pantu, 6.pantu un 9.panta otro daļu, 12.panta trešo daļu, 25.panta ceturtais daļas 4. un 6.punktu un 25.panta astoto daļu, *Patērētāju* tiesību aizsardzības centrs

pieprasa:

- 1) pārtraukt pildīt konstatēto *Līguma* 2.punkta noteikumu daļā par līgumsodu;
- 2) 14 dienu laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas grozīt citiem patērētājiem piedāvāto līgumu projektos 2.punktu, paredzot, ka līgumsods *Patērētājam* tiek piemērots tad, ja patērētājs saņem precī pēc pirmās iemaksas veikšanas, tādējādi nodrošinot vienlīdzības principa ievērošanu starp līgumslēdzēj pusēm;
- 3) sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi pirms administratīvā akta lemjošās daļas 2.punktā noteiktā izpildes termiņa beigām atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem.

PTAC informē, ka *Patērētājs* ir tiesīgs pieprasīt no SIA „EASTCON AG LV” iemaksātās avansa maksas atmaksu.

Pamatojoties uz *PTAL* 25.panta devīto daļu, šis lēmums ir spēkā ar brīdi, kad tas kļūst zināms adresātam un tā pārsūdzēšana neaptur lēmuma izpildi.

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot iesniegumu *PTAC*.

Direktore (paraksts)
(zīmogs)

B. Vītoļņa

(...)

IZRAKSTS PAREIZS